

Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Hirdetések díja:

□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedezvényben részesülnek.

Bélyegdíj 30 krajczár.

Nyílt tér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztőség

és kiadóhivatal:

Nagyenyedi
Könyvnyomda és Papír-
árugyár részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,

hova úgy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Leányiskolánk.

Városunk egyik büszkesége az újabb időben a jól szervezett és lelkes gondossággal fenntartott elemi és polgári leányiskola.

A város közönsége úgy az évi közzéadások, mint az iskola szükségleteinek megállapítása alkalmával mindig a legteljesebb előzékenységet mutatta irántuk.

Ha a tanítás sikerét látta: készséggel, sőt szinte áradózással ismerte el. Ha hiányokat vagy hibákat látott: azokkal szemben mindig elnézést tanúsított.

Mi magunk is valahányszor ezen közkeveltségű intézet ügyeihez hozzászóltunk, bár ezt minden elfoglaltság nélkül való tárgyilagossággal tettük: kénytelenek voltunk a tanítás szép eredményét elismerni. Megjegyzéseink mindig vagy a részletekre szoltak csak, vagy a tanítás egy-egy ágának fejlesztésére való jóindulatu felhívást tartalmaztak. Így emlegettük a zenei képzés hiányát; emlegettük óhajtsképpen az idegen nyelvek intenzívebb és gyakorlatibb tanítását; így tettünk észrevételt arra, hogy a növendékek iskolai szükségleteinek pl. író- és rajzeszközöknek, munkaeszközöknek s egyéb igényeknek megállapításában lehetőleg alkalmazkodni kell a szülők nagy részének anyagi erejéhez.

Teljes tisztelettel s nemcsak udvariasságból folyó, hanem valóban megérdemelt elismeréssel szólunk most is a tanítás eredményeiről. De amidőn ezt tesszük, szükségét érezzük egyszersmind annak is, hogy arról a nevelő határról is megemlékezzünk, melyet a tanító a rábízott növendékekre egyéniségével kifejthet és kifejtetni köteles. Talán fölösleges is bővebben magyarázni, hogy a nevelői hatás annyiban is, amennyiben jó, annyiban is, amennyiben esetleg rossz, tehát jóté és veszedelmes: a tanító példájától függ mindennek fölött. Hiába prédikálna szelidséget az, aki maga ingerült és indulatos; hiába tanítana jó izlést az, aki maga minden jó izlésnek és finomságnak híjával van. A tanítás eredményéből, ha a növendékek átlaga gyengébb, lehet engedni, sőt némelykor kell is; de abból, hogy a tanító beszédével, bánásmódjával, modorával, szóval egész példájával, nemestőleg működik közre a fogékony kedélyű növendék műveléséhez: abból engedni nem lehet, nem szá-

bad. Ez a nevelői a b c. E nélkül tudós lehet valaki; de iskolába nem való. E nélkül az iskola hivatása egyenesen kockázattá lehet; az iskola tekintélye ki lehet szolgáltatva beteges természetű vagy hiányos műveltségű egyének ösztöneinek, amint erre a közelmúltból szomorú példánk van.

A nevelői jó példára akarjuk tehát e sorokkal a tanító-testület és gondnokság figyelmét felkérni. Tesszük pedig ezt azon alkalomból, hogy panaszokat hallottunk azon nevelői tapintat és gyengédség hiánya miatt, mely főképp a lánygyermekkel való bánásmódtól elválaszthatatlan. Lánykák ismételtnek otthon az iskolában hallott durva kifejezéseket, szenvedélyes kitérőket, sőt felekezeti gyűlölségtől izzó szavakat, amelyek egy-egy példában is képesek megrontani egy egész tanító-testület dicséretes munkájának szép sikerét.

Mi azt hisszük, hogy ezen panaszok tulságba mennek, és az emberi kedély egy-egy ingerültebb állapotát sötétebb színbe vonják a kelleténél. De még így is érthető, ha a szülő aggódik azon bánásmód miatt, melyben leánygyermeké részesül. Ha ennek a kedélye gyermekkorban eldurvul; ha nyers kifejezéseket hallva és megtanulva, a gyengédség iránt való érzékét elveszti; ha tiszteletlenséget tanul a tanítójától; ha kaczagni tanul meg a nevelője szenvedélyes kitérésén: soha többé annak a gyermeknek igazán gyengéd lelkülete nem lesz. Az élet ugyanis eldurvítja később a szomorú tapasztalatokkal; hagyjuk meg legalább a gyermek- és ifjúkorban ezen gyengéd lelkület költségét.

A nevelő helyzete nagyon nehéz, mi azt jól tudjuk; tudjuk azt is, hogy sok türelmet igényel: de hát végre is nem csupán azért alkalmazták, hogy ezt vagy amazt a tárgyat tanítsa; hanem első sorban azért, hogy bánásmódjával és példájával neveljen.

Sz. 92/89. Alsófehérm. gazd. egy. elnöke. Valamennyi járás t. főszolgabírájának és mindenik város t. polgármesterének. Némely vidéken oly ügynökök és helybeli ügyvédok működnek, kik a kisebb gazdákat otthonukban keresik fel, s azok tájékoztatását felhasználva, a termést gyakran olcsó áron előre megveszik, a megállapított vételár egy részét kifizetik s az

előleg és a szállítandó termény értéke erejéig váltót vesznek, vagy a kiszáradt általa nem értett okiratot állíttatnak ki. Ezek az üzelmek igen sok keserűség okai, sőt nem ritka esetben egyes kiszáradt tönkrejutását is eredményezik. Ezen visszaélésekkel szemben felkérem a czimet, sziveskedjék hatósága területén az ilyen természetű ügyleteket figyelemmel kísérni és hivatalos kiszáradt általa nem értett okiratot és általában az érdekelteket az ügyletek hátrányára figyelmeztetni. Nagy-Enyeden, 1898. május hó 18-án. Zeyk Dániel s. k. főispán, gazd. egy. elnök.

Harmincz millió.

Budapest, 1898. május 20.

A hadügyminiszter, mint tudjuk, nemcsak jócskán felemelt, borsos költségvetéssel állt a delegációk elé, hanem 30 millió póthitel utólagos jóváhagyását is kérte s egyben tegyük hozzá, meg is kapta. 30 millió forint oly csinos összeg, amely nagy, messzeható fontossággal bírhat a két állam gazdasági fejlődésére és az államháztartás egyensúlyára; nyomós okokat kellett tehát a közös hadügyminiszternek felhoznia, hogy simán ment ez összeg megszavazása.

A tétel indokolását bizalmas ülésben adta elő a közös hadügyminiszter és a közös pénzügyminiszter és csak természetes, hogy ez indokok felől semmiféle közlések sem jutottak a nyilvánosság elé. Báró Bánffy miniszterelnök nyílt ülésben azt a kijelentést tette, hogy ő ugyan teljes tudatában van annak, hogy ilyen nagy összeg, melyről a költségvetésben nem történik előre gondoskodás, kell, hogy mély hatással bírjon, de az indokok tekintetbe vétele mellett nemcsak magától az összegtől nem tagadhatta meg hozzájárulását, hanem a hitelkérésnek póthitel alakjában való nem rendes módjától sem.

Ha ez összeget budgetszerűleg beállították volna, akkor annak hováfordítását is előre indokolni kellett volna és ez által annak idején olyan komplikációk keletkeztek volna, melyeket éppen a választott mód-dal kívántak elkerülni. A hadügyminiszter katonai szempontból erősen és a szükséges gondoskodással, diplomáciai szempontból politikailag okosan cselekedett.

TÁRCZA.

Május.

Csodás május! Természet ifjusága,
Vágyfakadás, — dallal köszöntelek.
Szerelmet ontasz az egész világra,
A lég nem ösmert illattól remeg.
Mi télen át forrongott len a földben,
Egy mosolyodra rügy, virág fakad.
Minden feléled, megijul köröttem,
Minden ujjongó, mámoros, szabad.

El a városból! Ki a tág mezőre,
Ahol a fűtős orgona virul.
Föl a magas, a büszke hegytetőre,
Melyre napfényes, tiszta ég borul.
Madárdal csattog, mész száll a virágra,
Gyönyört susognak a fák, levelek.
Május! Május! Természet ifjusága,
Tanultam tőled . . . Én is szeretek!

Pásztor Árpád.

Párbaj előtt, párbaj után.

Irtá: Igálisz.

— A Közérdek eredeti tárcája. —

Kapossy Béla rettenetesen elhanyagolta feleségét. Pedig neje szép, kedves és szeretetre méltó asszony volt. De Kapossyt elfoglalta a közélet és a klub. Csak részére semmi sem maradt belőle.

És az asszony, a szép, fiatal, úde asszony, kinek leányélete felhőtlen boldogság volt, talán beletörődött a

megváltoztatlanba? Oh nem! Meg akarta változtatni férjét s ha nem — ha nem, akkor lát más után.

Ha olykor-olykor Kapossy Béla rendezőbb időben hazavetődött, neje Tekla valóságos boldognak érezte magát. Csupa szeretet, nyájosság, előzékenység, megadás volt férjével szemben, ki ezt a szerepet felette untatónak találta. És még rendetlenebbül járt haza. Az asszony pedig könnyes szemekkel húzódott meg termeinek egyik szögletkéjében és töprengett. Töprengett és törte fejét. Ez így nem mehet tovább, ezen változtatnia kell.

És megpróbálta, hogyan lehetne megcsinálni ezt a változtatást? Kezdett egymagában eljárni estélyekre, színházba. Unta magát, a zene nem tetszett, gondolatai férjénél voltak s még is erőszakolta magát, hogy ezután mindenütt ott legyen, hol az előkelő világ megjelenik. Fialat volt, joga volt hozzá, a férj úgy szólván a klubban tanyászott és azt nem vette észre, hogy neje megnyitotta házukat a nagy társaság előtt. Kapossy csak a kártyát keverte, a lovait idomította, de neje és háza népével nem törődött.

Neje agyában pedig megérelődött a meggyőződés, hogy férjét a családi tűzhelyhez vissza nem vezetheti soha.

Egyszer a klubban kínos botrány történt. Kapossyt játszás hevében megsértette egy másik gentleman, ki az este minden pénzét elvesztette a harminczkét levelű biblián.

A sértés megtorlást követel, a megsértett becsület pedig rehabilitációt, vért. S Kapossy kihívatta ellenfelét, azután hazament és bezárkózott szobájába. Nejehez egy szava sem volt. Ott tartózkodott zár alatt hálószobájában Kapossy anélkül, hogy azt elhagyta volna

s bemenne nejehez, kinek talán egy kis szeretetre is volna szüksége?!

De a nő találhatott szeretetet. Mióta megnyitotta házát, udvarlók övezték, köztük nem egy nemes, tisztes-séges szándéku lélek.

Kocsi állt meg a ház előtt. A segédek jöttek s Kapossy anélkül, hogy nejehez egy szót intézett volna, ment el a kétes kimenetelű párbajra. És neje lakosztályából jól hallotta, hogy Kapossy 24 órai itthonlét után urakkal távozik anélkül, hogy hozzá, szép, fiatal s törvényes nejehez benyitott volna. Hogy párbajra ment, azt hogyan is sejtethné a fiatal asszony?

Az elhanyagolt nő nem sokára látogatót kapott. Látogatót, ki feleletért jött. Szép, derék, őszinte külsejű férfi volt e látogató. Imádta a ház asszonyát, kit új életre akart megnyerni, új életre, melyet vele töltönn el. „Vagy — vagy!” szolt tegnap a nőhöz és ma jött a válaszáért. „Vagy jön velem, vagy nem találkozzunk többet.”

És a nő ment. Nem ismerte magát többé hitvesnek, felébredt benne az asszony, a fiatal asszony, kinek még élnie kell szerelemben, gyönyörben, szeretetben és ápolásban.

Mikor a férjét súlyos sebével haza szállították, a nő új párbaját már kirepült a házból. Hiába keresték a Kapossyt hazakísérő orvosok és segédek, jöjjön férje ápolására, Tekla egy férfi ápoló szerelmével már megszerte járt.

Kapossy elkáromkodta magát, de az nem ötlött agyába, hogy megkérdezze önmagától: mikor volt mocsoktalanabb, tisztább a neve és nevének becsülete? A párbaj előtt, vagy a párbaj után?

És ha a 30 millió frtos póthitel indoklásáról egy arva szót sem hallunk is és csak annyit tudunk, hogy ezt az összeget fegyverekre és erődítésekre adták ki, ebből is megalkothatjuk magunknak az egész indoklást. A Balkánon történt eseményekre való utalással. Ott lenn ismét bugyog és forr s a legkülönbözőbb érdekek egész zürzavara viharzik egymás ellen. A balkáni fejedelmek egyetértése, vagy legalább is a megegyezés szándékba vétele az osztrák-magyar keleti politika ellen irányul. E politikának nyomatékot kellett szerezni és az osztrák-magyar álláspont megerősítését nem kis részben ennek a póthitelnek kell köszönni. A keleten nem szabad, hogy a meglepetések politikáját izzék, amely bizonynyal jóval nagyobb áldozatokat rótt volna ránk, mint az a meglepetés, melyet Ausztria-Magyarország népeinek a 30 millió póthitel szerez.

Levelezés.

Tanítói gyűlés.

Tövis, 1898. május 19.

Az „Alsófehérmegyei Általános Tanító-egyesület” központi köre f. hó 18-án Tövisen, az állami iskola helyiségében tartá meg tavaszi rendes gyűlését, melyen a tagok teljes számmal és sok vendég volt jelen. Ujonan kinevezett kir. tanfelügyelő dr. Szabó Mihály ur is részt vett a gyűlésen, ki aznap délelőtt az áll. isk. egyes osztályait vizsgálta meg, hol — hallomás szerint — megelégedését fejezte ki.

A gyűlésen — mint vendégek — jelen voltak:

Farnos Elek, Boér Erzsébet és Lenke, Szabó Margit, Szász József főszolgabíró, Krengel Sándor körjegyző, Sylvester Gámel, Gruzda Domokos ref. pap, Vitos Menyhért r. kath. és Krisán Kornél gr. kath. tanítók.

A gyűlés menete következő:

Mocsáry Szidónia tövisi áll. tanítónő nyilvános tanítást tartott „Nagy Lajos király napolyi hadjárataról”. Az iskola növendékeiből alkotott vegyes dalkar Kiss Elek áll. ig.-tanító vezetése mellett énekelte a „Hymnus”-t, mit a közönség felállva hallgatott végig.

Szekely István m.-bagói áll. isk. tanító olvasta „Az erkölcsi nevelés köréből” című dolgozatát, melyben igen szépen és kiváló tapintattal csoportosítja azon eszközöket, melyekkel az iskolában az erkölcsi nevelés eszközölhető.

Szekely János felenyedi áll. isk. tanító „Az okszerű módszer”-ről című műve is feszült érdeklődést keltett. Mindkét felolvasó jegyzőkönyvileg a kör elismerését vívta ki s meg is érdemelték.

Elnöki előterjesztések s indítványok tárgyalása után a gyűlés zártkörűvé lett a nyilvános tanítás bírálása végett.

A bíráló bizottság, melynek tagjai Dömök Erzsébet igazgató, Kövér János ig. és Gagyi Ferencz tanító voltak, a tanítást „sikertelt”-nek nyilvánítá és ezt a kör is magáévá tette.

Szándékosan emlitem utóljára Sebestyén Sándor köri elnök tartalomdus megnyitóját. Dicsérni őt felesleges. Ismeri mindenki, aki vele érintkezik. Ismeri tollát. Örömmel hallgatta minden jelen volt a kir. tanfelügyelő urról mondott beszédét s az öröm még fokozódott a kir. tanfelügyelő urnak szívekhez szóló beszédére. Az Egék ura mindkét jeles embert a nemzeti nevelés javára tartsa meg!

A jelen köri gyűlés bizonyoságot tett arról, hogy a társadalom is érdeklődik gyűléseink iránt. Vajha ez érdeklődés hova-tovább fokozódnék!

Tudósító.

Vegyes hírek.

— **Kérjük t. olvasóinkat hátralékos előfizetéseik gyors beküldésére.**

— **Csasny Valér** m. kir. honvéd-alezredes, a kolozsvári m. kir. 21. honvéd ezred parancsnoka, a napokban városunkban időzött, szemlét tartván a helyben állomásozó 2-ik honvéd-zászlóalj felett.

— **Kitüntetett tanfelügyelő.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Szabó Mihály, vármegyei tanfelügyelőjének helyettes tanfelügyelői minőségében teljesített működéséért elismerését fejezte ki.

— **Eljegyzés.** Sturm Mihály, Abrudbánya város főjegyzője, a napokban jegyezte el Dercsi Etelkát, Dercsi Samu verespataki bányabirtokos kedves és bájos leányát. Gratulálunk.

— **Köszönet.** Az alsófehérmegyei tanítóegyesület f. évi május hó 26-án d. e. 9 órakor Zalathán, az áll. isk. helyiségében, tartja meg rendes évi közgyűlését, melyre a központi választmány a meghívókat már szét is küldte. Az érdekes tárgysorozatot jövő számunkban fogjuk közölni.

— **Konfirmáció.** Áldozó csütörtökön volt az ev. ref. templomban a serdülő ifjak egyházba avatási ünnepe (konfirmáció). Az egyszerűsége által is oly lélekemelően magasztos ünnepség a következőleg folyt le: A templomi gyülekezet éneke után a főiskola vegyeskara énekelte Crüger „Dicsérjük az Urat” című igen szép egyházi dalát kifejezőteljes, ügyes előadással, melynek elhangzása után Pásztohy Dénes főisk. senior és segédlelkész mondott meleg hangú imát. Az „Amen” után Veress Gábor harmonium-kísérete mellett Lázár Mácsi k. a. megkapóan szép, kristálytisza csengésű hangjával énekelte Abt F. egyik legszebb énekét; a szent zsolozsma a kisasszony kedves hangjával a dal szépségének megfelelő helyes színezés és értelmezéssel igaz áhitattal emelte a hallgatóságot. Majd Szilágyi Farkas konfirmáló lelkész lépett a szószékre s több, mindkét nembeli növendék kikérdezésével győzött meg arról, hogy az ifjak a hit jelentőségével és vallásuk meggyőző erejével tisztában vannak. Igaz, szép szavakkal hívta aztán a növendékeket fogadástartételre, mi úgy szóval, mint énekekben megtörténvén, megáldá őket és Vincze Dániel főisk. vallás-tanár segédkezelésével kiszolgáltatta a növendékeknek fogadástartételük megpecsételését az első uri szent vacsorát, mely aktus lefolyása alatt a gyülekezet „Áldást kérünk, oh nagy Isten” kezdetű dalt énekelte. Végül Vincze Dániel tartott felavatási beszédet s az „Enlék-lap”-ok kiosztásával a szép ünnepség déli 12 órakor véget ért.

— **Szives vendéglátás.** Dr. Boér Jenő és kedves neje folyó hó 18-án, midőn az alsófehérmegyei tanítóegyesület központi köre rendes ülését Tövis nagyközségben tartotta meg, a körnek N.-Enyedről megjelent tagjait, élükön a kir. tanfelügyelővel, vendégszerető házához gazdag vacsorára hívta. Számos ily lelkes patronust a tanúgynek!

— **Majális.** A „Nagyenyedi Iparosok Önképzőköre” 1898. május 30-án (pünkösd másodnapján) Nagy-Enyeden, a sétatéri fedett tánczteremben saját pénztára javára társasjátékokkal egybekötött zártkörű majális rendez. Társasjátékok: I. Délután 5 órakor zenezenyitány a tánczterem előtt, terített asztaloknál. II. Ugyanekkor kezdete a nemzetközi világpostának, mely tart éjjelig és ekkor a legtöbb levelezőlapal bíró hölgy egy csinos emléktárgyban részesül. III. 6 órakor kifli-évés urak részére, és pedig: hátrattett kezekkel, a rendezőség által a szájba adott egy kifi megévése a nélkül, hogy azt kézzel érintené. Az első nyertes 25 drb kuba-szivarat nyer. IV. Fél 7 órakor tojásfutás hölgyek részére. Minden hölgy egy lapos tányérra tett főtt tojással szalad egy 50 lépésnyire kitűzött célhoz, a nélkül, hogy a tojás a tányérról leesne. Az első nyertes egy értékes emléktárgyat kap. Ezt követi a táncz. Belépti-díj: személyenként 50 kr. Családjegy (3 szem.) 1 frt 20 kr. Jegyek — a meghívó előmutatásával — válthatóka Könyvnyomda r.-t. üzleti irodájában és este a pénztárnál. Kezdeté délután 5 órakor.

— **Uszoda-megnyitás.** Nagy-Enyed város közönségének ez uton is tudomására hozzuk, hogy a város tulajdonát képező uszoda megnyitott és a már megszokott órákban a közönség rendelkezésére áll. Megjegyezzük, hogy a tél folyamán az uszodában nagyobb mérvű renováció eszközöltetett, ez által kényelmesebb tétetvén a fürdő közönség kellemes szórakozásának helye.

— **A tartalékos tisztek hátsólova.** Állandóan sok panasza adott alkalmat, hogy a tüzér és szeptérsz tartalékos tisztek a fegyvergyakorlatok alkalmával nem kaptak lovat. Hogy ezek a zavarok jövőben megszűnjenek, a közös hadügyminiszter elrendelte, hogy a tábortüzérséghez, vagy a szeptérsz csapatokhoz bevonuló tartalékos tisztek részére minden hadtest és hadosztálytüzérezrednek, valamint az 1—14. szeptérszeti osztálynak fegyvergyakorlatok alkalmával 21—28 napra a lovasság szabadságot állományából bizonyos mennyiségű hátsólo kiutaltassék. Ezeket a lovakat azonban kizárólag csak hátsólovaknak lehet használni.

— **Talált tárgyak.** Átvehetők a rendőrségnél a következő talált tárgyak: Egy fekete kemény kalap és egy sétat. Mindkettő K. J. betűkkel van ellátva.

— **Egyház és iskola Mária Terézia alatt.** Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő, „A Magyar Nemzet Története” című tizkötetes nagy munkának nyolczadik kötetéből, mely az 1712—1815-ig terjedő korszak történelmének tárgyalásával foglalkozik és „A restauratio kora” címet viseli, imént közrebo-csajított füzeteiben Marczali Henrik eljut a Mária Terézia korabeli egyházi és iskolai, közművelődési állapotok ismertetéséhez. A nagy királynő iskolai és oktatásügyi rendelkezései, intézkedései közül tudvalevőleg igen sok a mai napig fennmaradt. A budapesti tudomány-egyetem újjászervezése és mai kifejlődése alapjainak megvetése szintén Mária Terézia nevéhez fűződik. De amily örvendetes Mária Terézia buzgósa és jóakarata általában az oktatás körül, ép olyan elso-

moritók vallási türelmetlenségéről tanuskodó sérelmes intézkedései a vallásügy terén. A protestánsok üldözése, mellözése, megrövidítése ismét napirenden van. Nagy súlyt helyez a jeles történetirő arra is, hogy ennek a korszaknak kultur-történeti képét a lehető legnagyobb hűséggel, pontossággal és részletességgel megrajzolja. Ez a rész, akár egy különálló közművelődéstörténeti monografiaszámba jöhet. Ezekben a füzetekben is igen érdekes történelmi szövegek vannak. Ezek közül, melyek olyan számosak, hogy majd minden lapra esik egy-kettő, ki kell emelnünk a következőket: „Részletek a bécsi udvari kancellária belsejéből”, „A magyar nemesi testőrség palotája”, „III. Károly koronázása”, „Mária Terézia a királydombon Pozsonyban 1741. június 25-ikén”; ez a kép Meytens és Hamilton egykoru híres festménye után készült, melynek eredetije a magyar történeti képcsarnokban van; „A bécsi kongresszus 1815-ben” Isabey egykoru metszete után. Egyes füzetek ára 30 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr.; félévre (24 füzet) 7 frt 40 kr. Minden héten megjelenik egy-egy füzet.

— **Minden anyának és háziasszonynak kötelessége** az eleml szerek bevásárlásánál, amelyektől legfőbb kincünk, az egészség, függővön tve, a legnagyobb elővigyázatot alkalmazni. Oly könnyen leszünk félrevezetve, és a jó, valódi áru helyett csak értéktelen utánzatokat kapunk. Nevezetesen előfordul ez az eset, amikor izetlen pörkölt árpát, vagy égetett malátát csomagolnak be, vagy nyiltan mérnek, malátakávé, vagy pláne Kneipp kávé helyett, amelyet egyesegyedül csakis a valódi és kitűnő Kathreiner-féle gyártás tett oly általánosan kedvelté. Háziasszonyaink és bevásárlóink a legjobban megóvhatják magukat ezen hamisítványok ellen, ha minden körülmények között és minden esetben, bármint is igyekeznének őket az ellenkezőről meggyőzni, csakis az eredeti Kathreiner csomagokat a védjeggyel, Kneipp páter arczképével, kéri és fogadnak el. Egyetlen egy anya vagy háziasszony se tartózkodjék a valódi Kathreinerrel kísérletet tenni s azt háztartásában bevezetni. Eleinte egy harmadrész Kathreiner-féle malátakávé és kétharmadrész bakbákvét használunk, majd felerész Kathreiner és felerész bakbávéra, sőt a tiszta Kathreiner kávéra, bakbávé hozzátétele nélkül, átmehtünk. De gondosan mellözünk minden utánzatot. Csak a valódi „Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé” birja az egészségre és izre egyaránt értékes tulajdonságokat, amelyek ma meggyőzőleg kimutattattak a családok százezreiben való rendes és folyton növekvő használata által.

Apróságok.

Kétes udvariasság.

A vasuti kupéba, melyben egy ur kedélyesen szivarozik, beszáll egy csinos, fiatal asszony.

Alig hogy leül, köhécselni kezd. Az ur udvarias kíván lenni és szivarát kivesszi szájából:

— Kidobjam, nagysád?

— Kit? ... Engem? — riad fel a szép utitárs.

— Nem. A szivart.

Ez az a tyuk?

Egy öreg ur egy családhoz volt hivatalos. Mikor a pecsenyénel sült csirkét tálnak fel, megszólal a 4 éves Janika: „Mama, ez az a tyuk, amelyik tegnap megdöglött és amelyre te azt mondtad, hogy a vén boldondnak jó lesz ez is?”

A nátha-szájonban.

Fiatal hölgy (aki „légyott”-ra megy): — Ismerető jel: fehér zsebkendő! (Indulatosan.) Ah! Hiszen minden második ur zsebkendőt tart kezében!

Először és utóljára.

Operaénekesnő: Először halott ma énekelni?

Zeneértő: Nem — utóljára.

Féltreértés.

Orvos: A csigolyák mentén sértette meg magát?

Pácziens: Nem, a Duna mentén.

Illetlen ismétlés.

— Ha nem tud jobbat: látogasson meg vasárnap.

— Ha nem tudok jobbat, kész örömmel.

Kirug, borug.

— Sajátságos! Valahányszor kirugok a hámból, mindannyiszor alaposan berugok!

A közönség köréből.

Nagyérdemű közönség! A folyó év május 1-én megtartott „dijnok-majális” anyagi eredményéről a „Közérdek” folyó hó 15-én megjelent számában közzétett nyilvános számadás következőleg egészítették ki:

A védnök urak jegyeiket megváltották: Albert Iván, br. Bánffy Kazimir 5—5 frt, Benedek Gábor 3 frt, Bisztricsány Lajos 10 frt, Csernóni Vajda Péter, Cseresznyés Gyula, Deli Ödön 5—5 frt, Dezső Zsigmond, dr. Ebergényi Sándor 2—2 frt, dr. Farnos Árpád 5 frt, Felszeghy Sándor 6 frt, Fogarasy Albert 3 frt, Fogarasy Béla 3 frt 60 kr, Folyovich Sándor 6 frt, Gáspár János, dr. Geraszim Emil 5—5 frt, Horváth Miklós, Jancsó Sándor 3—3 frt, dr. Jeney Elek, Kontz Albert, Kovács Gyula 5—5 frt, Kovács József gyógyszer., Lázár István 3—3 frt, dr. Magyar Károly 5 frt, Morágyi István, Müller Mihály 3—3 frt, Nagy Lajos tanár, Nagy Gyula 5—5 frt, Osztián Viktor 3 frt, Palugyai József 5 frt, Papp János gyógyszer. 4 frt, Reinbold Olivér 5 frt, Röder Antal 1 frt 60 kr, Sayman József 3 frt, Sándor Ignác farczádi 5 frt, Sombory Sándor, Szabó István őrnagy, dr. Szaniszló Albert, Szász József 3—3 frt, Szilágyi Farkas 4 frt, Tóth Miklós, Török Bertalan, Uray László, dr. Varró László 5—5 frt, Vajda Péter 3 frt, Végh István 2 frt, Vinczei Lajos 5 frt, Will Károly 3 frt, dr. Winkler Albert 2 frt, ifj. Winkler János 5 frt, összesen 206 frt 20 krral, amint az a „Közérdek” folyó évi május hó 15-iki számában is közölve volt.

A főrendező urak: Adorján Elek ügyvédjelölt 3 frt, dr. Gyarmathy Ernő h. kir. közj. 3 frt, Gajzágó Béla ügyvédjelölt 1 frt, dr. Lengyel György m. aljegyző 3 frt, Müller Jenő ügyvédjelölt 2 frt, Szakács Gyula p. u. fogalmazó 3 frt, összesen 15 frttal.

A felülízetők közül tévedésből kimaradt dr. Garda Kálmán ügyvéd ur felülízetett . . . 4 frt 40 kr. E szerint a védnök uraktól befolyt . . . 206 „ 20 „ a főrendező uraktól . . . 15 „ 20 „ a felülízető közönségtől . . . 45 „ 95 „ család- és személy-jegyekből . . . 111 „ 75 „

Összesen: 378 frt 90 kr.

A majális érdekében tett kiadás . . . 122 frt 27 kr. a fogdai székgyár székeiért . . . — „ 80 „ a budapesti központnak küldetett . . . 50 „ — „ postabérekre felhasználott . . . — „ 55 „

Összes kiadás: 173 frt 62 kr.

Marad tiszta bevétel: 205 frt 28 kr.

Mely összegből az alakulandó fiókkör részére beszerzendő 2 nemzeti és 1 gyászlobogóra előirányoztatott . . . 50 frt — kr. Az alakulandó fiókkör tagjainak gyűlési helyiség bérlése és annak berendezése . . . 120 frt — kr. Az alakulandó fiókkör tagjainak szaporítása céljából teendő intézkedések és tervezett kirándulások és postabérek költségei fedezésére . . . 35 frt 28 kr.

Összesen a fenti 205 frt 28 kr.

Melyek után egy a nagyrabcsült védnök, mint a főrendező, közreműködött szereplő urak és kisasszonyok, valamint a kegyes felülízető és pártoló közönségnek még egyszer hálás köszönetünk nyilvánítása szolgáljon tudásul és a hallomás szerinti felremagyarázásra okot szolgáltatónak megokolásul.

A rendező bizottság.

Közgazdaság.

Minő szabályok legyenek irányadók a takarmányrépa termelésénél?

Ama gazdaságok, melyeknek állattartása jórészt az istállózásra van alapítva, alig nélkülözhetik a takarmányrépát, melynek jelentőségét már a legrégebb időben is elismerték; s ha figyelemmel kísérnők azon eljárásokat, melyeket az egyes gazdaságokban a takarmányrépa-termelés terén követnek, azon meggyőződésre juthatnánk, hogy bizony sok helyütt még a legelembb követelményeknek sem tesznek e tekintetben eleget. Nem véltünk ez ökből felesleges munkát végezni akkor, midőn a takarmányrépa termelésére vonatkozó szabályokat a következőkben ismertettük:

A répatermelés sikerének egyik főtényezője: a talaj minősége, illetve annak a vetés alá való helyes előkészítése. Középkötöttségű, mélyrétegű, humuszús vályogtalaj az, mely a legjobb termést szolgáltatja; egyéb talajokon is termelhető ugyan, de sem mennyiség, sem minőség tekintetében nem számíthatunk oly jó eredményre, mint a jelzett talajon. A vetésforgóban rendszerint kalászos, vagy esetleg zöld takarmány után következően, a talaj előkészítése a következőkben fog állani: A kalászos, vagy a zöld takarmány letakarítása után a tarlót azonnal sekélyen feltörjük a gyomirtás, s a talaj fizikai tulajdonságainak javítása céljából. E tarlótörés 6—8 cm. mélységre eszközözendő s utána henger alkalmazandó a gyommagvak gyorsabb kikelesztésére. Ezután az őszi folyamán még egy, esetleg két szántást adunk, a szerint, amint a trágyázást mellőzendők, illetve keresztülviendőnek tartjuk. Ha istálló-

trágyát nem használunk, akkor november hó elején adunk egy mély szántást 20—25 cm. mélységre; ha pedig trágyázunk, akkor a trágya kihordása után azt október hó elején középmélyen alszántjuk; vagy pedig a trágyát az őszi mély szántás után hordjuk ki, s azt azonnal eltergetve, tavaszig érintetlenül hagyva kora tavasszal szántjuk alá középmélyen. Tavasszal, ha a trágya még az őszi folyamán kebelezetett be, elegendőnek bizonyul középkötöttségű talajon egy extirpátor, kötöttebb talajon pedig egy grubbernek alkalmazása, melyek a porhanyitást tökéletesen végezve, a talajt még egy fogsolás és hengerezéssel vetésre alkalmassá teszik. Ugyancsak a tavaszi munkálatokhoz sorozhatjuk a műtrágyák elszórását is, melyek egy némelyike a takarmányrépa-termelésnél sikerrel használható. Így pl. a chililátromnak fejtrágyázásként való alkalmazása a kikelt vetésre kat. holdanként 35—45 kg. mennyiségben a répa fejlődését nagyon előmozdítja, ami különösen ott, hol a földi bolha pusztításának van a répa kitéve, nem megvetendő körülmény, mert a bolha megjelenési idejére a répa már oly erős, hogy abban nagy kárt ez esetben nem tehet.

Szuperfoszfátot, kat. holdanként 120—140 kg. mennyiségben, a vetés előtt elszórva s aláboronálva, vagy alszántva szintén előnyösen használhatunk.

A vetés ideje március végére, április hó elejére esik; a korai előnyösebb a késétnél. A vetésnél figyelemmel kell lenni: 1. a mag minőségére, 2. a vetés módjára. A mag minőségét illetőleg megjegyzendő, hogy csakis oly magot használjunk fel, melynél 100 maggomból 14 nap alatt legalább is 165 csira fejlődik.

Egy-két év óta a magkereskedők egy némelyike impregnált répamagot hoz forgalomba. Több gazdaságban tettek már kísérletet ily impregnált maggal kedvező eredménnyel. Az impregnálásnak, mely vizgöz, kénsav és klorgáz segítségével történik, tulajdonképeni célja az, hogy a répa különböző betegségeit okozó gomba-csírák, mikroorganizmusok tönkre tétessenek, s hogy a mag csíráképessége előmozdíttassék.

A vetés módjánál a sor- és növénytavolság helyes megállapítására kell szült fektetni. Miután a henger alakú répa, pl. az eckendorfi, vauriak, sárga mamuth stb. inkább hosszirányban növekedik, a gömbölyű és kerek alakú pedig, mint pl. az oberndorfi, lentowitzi, olajbogyó stb. inkább szélességi irányban, az előbbieket keskenyebb, az utóbbiakat szélesebb sortávokra kell vetnünk. 35—60 cm. a két szélsőséges határ.

A vetés után körülbelül két hétre következik a répa sarabolása, mely legczélszerűbben a Planet-féle répa-sarabolóval történhetik. Ezen kézi eszközzel egy gyermek leány naponként 1—15 holdat képes elvégezni. A kezelése ezen eszköznek igen egyszerű; minden második sorközbe lesz egy napszámás ez eszközzel beállítva, ki a gépet előre tolja, majd újból vissza rántja a végett, hogy a saraboló késre ragadt földet és gyomot arról lerázza.

A sarabolást követi az első kapálás egyidejűleg az egyezéssel, akkor, ha a répanak már 3—4 levele van; az egyezés távolságára ismét a répa alakja az irányadó. Egyezéskor ne csak a répa leveleit tépessük le, hanem tényleg gyökereitől együtt vétezzük ki a répát úgy, hogy egy fészékben csak egy maradjon. Az egyezést elvégezve, 10—14 napig mi dolgunk sem akad a répatáblán; ez idő elteltével azonban újból a kapát alkalmazzuk és pedig mindannyiszor. A hányszor a talaj kérgesedése, vagy elgyomosodása megkívánja.

A kiszedés ideje körülbelül október hó elején veszi kezdetét. Irányadó a kiszedésre az alsó levelek fonnadása, a homoklevelek elszáradása s a felső levelek sárgulása. A kiszedés leghelyesebben két águ villa segítségével történik. A kiszedett répa leveleitől, a reátpadt földrészekről megtisztítandó, s kupacsokba rakva, amennyiben beszállítatása azonnal nem foganatosítottánk, éjjelre levéllel betakarandó a fagy általi károsítás kiküldése céljából.

Ha a hordás megkezdett, a répa prizmákba lesz összerakva, melyek szélessége 2—3 méter, hossza pedig az elrakandó mennyiségéhez képest változó. A prizmába rakott répa mintegy 70—80 cm. földréteggel fedendő.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt hét néhány napján a szükséglet meglehetősen élénk volt, főképen ami a rétre való fűmaggvakat illeti.

Vörös lóhere. Az ebbeli kereslet már csak jelentéktelen volt, az a kevés ami még kellett, a nagyon megfogyott készletekből is kikerült.

Luczernának, ha nem is tetemes, de az előrehaladt időszakra nézve elég jó kelete volt.

Muharmag ez idő szerint a keresletnek főképeni cikket képezi és elég tekintélyes mennyiségek keltek el belőle.

Tarlórépamag iránt már mutatkozik az érdeklődés. Kölesfélékben szintén volt valamelyes forgalom.

Csarnok.

A marosujvári sósógyógyfürdő.

Fekvés és éghajlat.

Maros-Ujvár, hazánk egyik legnagyobb sóbánya-telepe, fekszik Alsó-Fehérmegyében a Maros folyó mellett, 252 m. magasán a tenger színe felett. A m. kir. államvasutak Budapest-Predeal fővonalán Kocsárd és Felvincz állomások között vasuti állomás, hol a gyorsvonatok kivételével minden személyszállító vonat megáll. Az állomás a községtől 15 percnyi távolságra van; kellő számú kocsit az állomáson a nappali vonatknál mindig kapható. Az éjjel érkező vonatokhoz czélszerű a kincstári vendéglősnél kocsit előre megrendelni. Bérkocsi ára 1 személyre podgyászszal együtt 50 kr, podgyász nélkül 40 kr. Külön kocsit 1 frt. Kocsárd állomásra 1 frt 50 kr.

Éghajlata enyhe, a hőmérséklet nem nagy határok közt ingadozik, levegője igen jó és tiszta, hivatalos kimutatás szerint Alsó-Fehérmegye legegészségesebb községe.

Maros-Ujvár fürdői.

Maros-Ujvár fürdői benn a községben, a sóbányák közelében fekszenek. A fürdőtelep ép úgy, mint az egész község, fásítva, úgy, hogy az árnyas helyeket, amit hazai sósófürdőknek annyira nélkülöznek, Maros-Ujvárt megtaláljuk. A fürdőtől árnyas fasoroktól szegélyezett sétaut vezet a „Liget” név alatt ismert terjedelmes sétaterre és másfelől Maros-Ujvár főutcájára.

A fürdők vizét a helybeli nagyszerű sóaknákból vezetett természetes sóvíz szolgáltatja, mely czélszerű berendezésénél fogva a szükség szerint édes vízzel hígítható és melegíthető.

A bányából vezetett természetes sósvízben a marosujvári ammoniak-sódagyar kémiai laboratóriumának vegyelemzése szerint van egy literben:

	Ferensóbánya vize	Nyugoti sósvizgyűjtő-kút
Chlornatrium	312.21	263.73
Chlormagnesium	0.70	0.24
Chlorcalcium	0.68	—
Kénsavas mész	4.08	1.51

A szilárd alkatrészek összege	317.07	265.51
Fajsúly	1.2068	1.1716
Hőfok	17° C.	12° C.

A fürdőházban vannak:

- 7 porcellán (fayence) kádfürdő hideg sós és meleg édesvízvezetékekkel és hideg édesvízzuhanyal.
- 2 fakád-fürdő hasonló berendezéssel.
- Társas fürdő: Külön női és férfi-osztály. Mindkét osztályban van:

- erős meleg sósviztűkőr 32—35° C. hőfokkal,
- hideg sósviztűkőr 12° C. hőfokkal,
- langyos édesvíztűkőr 20—25° C. hőfokkal,
- hideg és sósvizű zuhanók,
- külön gőzfürdő.
- Nagy uszoda, külön osztály nők és férfiak számára; mindkét osztályba szintén sósviz (4%) van bevezetve.

Gyógyeljárás: Hideg és meleg sósfürdők; gőzfürdő, szükség szerint massage és tejkúra.

Gyógyjavulatok.

A marosujvári sósófürdő kiválóan ajánlható és jó sikerrel használható:

- Csúszos és közsvényes bántalmaknál,
- görcvénykóránál és vérszegénységénél,
- bőrbajoknál,
- női betegségeknél és visszamaradt izzadmányoknál,
- aranyeres bajoknál,
- különféle idegbetegségeknél,
- üdülő és elgyengült betegeknek.
- A nagy uszoda igen alkalmas gyermekeknek az úszás megtanulására.

Tandij az úszás tanításáért 4 frt.

Fürdőorvos: Dr. Bikfalvi Károly bányafőorvos, ki állandóan Maros-Ujvárt és a fürdőtől nem messze lakik, fürdővendégeknek rendel lakásán (Király-utca 13. szám, a posta mellett) naponként d. e. 9—10 óráig.

Gyógyszertár: helyben, nem messze a fürdőtől.

(Végo következnek.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyonedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság.

Nyomatott a Nagyonedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyílt tér.

(E rovatban közöltékét nem vállal felelősséget a szerk.)

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség tudomására hozni, miszerint a magy. kir. államvasutak városi menetjegy-irodája **Brassóban** továbbra is kezelésünkben hagyatott és ez, ép úgy, mint eddig, folytatja működését, mely főként a következőkből áll:

Csoportosítható menetjegy-füzetek (körutazási jegyek) kiadása Magyarország, Ausztria, Németország, Svájc, Belgium, Németalföld, Románia és Olaszországba, 45, illetve 60 napi érvényességgel. Megrendelések ily körutazási jegyfüzetekre, szó-, írás- vagy táviratilag eszközölhetők s a füzetek mindig még ugyanazon nap állíthatók össze, amelyen a megrendelés beérkezik; az elküldés postán történik, és pedig utánvétellel (ha az összeg nem küldetik előre be), de mindig forduló postával. **Vasuti menetjegyek árusítása**, a díjszabás szerinti árakban, felülfizetés nélkül. **Úti podgyász fölvétele** minden vonathoz; a podgyász kívánatra a háztól is elhozattatik. Továbbá eszközöltenek előjegyzések **hálókocsi-helyekre**.

Menetrendek. Utazás baleset-biztosítás. Felvilágosítások utazási ügyekben mindenkinek, készen, díjmentesen adatnak. (Írásbeli kérdéseknél keretik a visszpórtól mellékelni, táviratiaknál a választ fizetni.)

Brassó, 1898. május hó.

Aronsohn H. és társa,

a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája, szállítási hivatala és vámügynöksége

1489 1-3

Több mint 50 év óta sikerrel használtatik!

ESZÉKI SPITZER-KENŐCS

és az ESZÉKI SALVATOR-SZAPPAN.

Valódi minőségben esakis, mint eddig, ezentul is Eszéken, felsőváros

Dienes C. J.-féle

gyógyszertárban készül és megrendelhető.

Szeplőket és májfoltokat,

valamint az összes bőrtisztítatlanságokat biztosan eltávolít.

1 tégely valódi Spitzer-kenőcs 35 kr.
1 üveg „ Spitzer-mosóvíz 40 „
1 darab „ Salvator-szappan 50 „
1 doboz „ lyoni rizspor 3 „
szinben 50 kr és 1 frt.
1 tégely kézpaszta 60 kr.

Figyelmeztetés!

Csak akkor valódi, ha a fenti törvényileg beiratott védjeggyel el van látva, és keretik a t. közönség csakis DIENES-féle eszéki kenőcsöt és szappant kérni és elfogadni.

1486 2-10

Hirdetések

a legjutányosabb áron felvétetnek

„KÖZÉRDEK“

kiadóhivatalában.

Ejzen! ejzen!

Százezrei a
családoknak iszzák
előszeretettel
naponta a

**Kathreiner-féle
Kneipp-malátakávé.**

Mentes a baktávének egészségre ártalmas alkotórésztől. Egyedül a Kathreiner-féle malátakávé az, mely annak illatát és kedvelt ízét magában foglalja. A Kathreiner-féle malátakávé étvágygerjesztő, könnyen emészthető, évek során át felnőttek és gyermekekre nézve egyaránt hasznosnak bizonyult. Legkötönybb pótléka a baktávének, valamint ajánlásra legmögöbbs vegyülete is annak. Tekintettel az egészségre és jóakarósságra, a valódi Kathreiner-nak többé egy háztartásból sem szabad hiányoznia.

Oväs az értéktelen utánzatoktól.

1337 9-12

EGÉSZEN FRISSEN ÉRKEZETT.

Elöre bátorkodom a birtokos uraknak szíves tudomásukra hozni, hogy **valódi javított** Wermorel peronoszpora permetezőim már utban vannak, ezekből a mult évben is közel 40 drbot adtam el és aki csak tehette, még utána rendelt; ez biztosítást nyújt, hogy ezek a legjobbak. Az idén érkezendők között még az a javítás van, hogy folyadéktartójuk oly kemény ércből készül, mely képes a kékkő-oidat pusztításának ellent állani. **Legkönnyebben szétszedhető**, bárki által igazítható és összeállítható. **Teljes jótállás** mellett árusítom el 12 és 14 frton. Ezek felöl Deák Tamás ur, Budapest székesfőváros szőlő- és gyümölcsgazdasági intézője, ugy nyilatkozik, hogy ez idő szerint a legjobbak. Ugy a minta permetező, mint a nyilatkozat nálam már is megtekinthető. Kékkő **legerősebb**, legolcsóbb napi áron, nálam mindig kapható. Nemes aczébból készült **kaszáimat** jótállás mellett jó előre szintén ajánlom.

Tisztelettel értesítjük az építető közönséget, vállalkozókat és hivatalokat, hogy bizományosunk **Bisztritsány Lajos** urhoz Nagy-Enyedre nagyobb mennyiségű

Roman és Portland cementet

küldtünk. A beocsini cément legjobbnak bizonyult minden gyártmány felett. Bizományosunk bármely állomásra a fentebbi beocsini gyártmányokból legolcsóbban szállít bármekkora mennyiséget. Tisztelettel

BEOSCINI CEMENT UNIÓ.

Bethlen-utczában

3 szoba, konyha, pincze, disznó-ól, tyukketrecz, és faskamrával ellátva **kiadó**.
Bővebben értekezhetni **Bisztritsány Lajosnál**.

A leghiresebb gőzmalmi lisztek leszállított áron ajánlom.

Korona-tyukszem- és szemölcs-tapaszt mindenkinek ajánlok. Egy doboz ára 30 kr. Biztos eredményről szavatolok, ellenben a pénz teljesen visszaadom. **Friss caviárt, angolnát, pisztrángot, szárdi-niát** és **orosz halakat** jutányosan ajánlok. Teljes tisztelettel

1845 18-52

Bisztritsány Lajos.

Egy 13-14 éves jó erkölcsű fiu

tanulónak

elfogadtatik.

Friss székely turó és kaskavál mindig kapható.